การเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) ของประเทศไทย

ภูมิหลัง

- ไทยและ OECD มีความร่วมมือมายาวนานกว่า ๒๐ ปี นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ที่ไทยเข้าร่วมโครงการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) และมีความร่วมมือที่เข้มแข็งมากขึ้นในปี ๒๕๖๑ เป็นต้นมาผ่านการดำเนินโครงการ OECD-Thailand Country Programme (CP) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ไทยเข้าถึงองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีของ OECD ส่งเสริมการปฏิรูปของไทยหลากหลายสาขา อาทิ หลักธรรมาภิบาล ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาทุนมนุษย์ และการฟื้นฟูสีเขียว โดย*ปัจจุบัน* ไทยและ OECD ได้ดำเนินโครงการ CP ระยะที่ ๒ เสร็จสิ้นแล้ว โดยมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และกระทรวงการต่างประเทศ (กต.) เป็นหน่วยงานประสานหลัก และมีกำหนดจะจัดการประชุมเผยแพร่ผลการดำเนินโครงการในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๙
- มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ มอบหมายให้ กต. ศึกษาถึงความพร้อม ความเป็นไปได้และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการเข้าเป็นสมาชิก OECD ซึ่ง กต. ได้จ้างสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (TDRI) ศึกษาเรื่องดังกล่าว โดยผลการศึกษาพบว่า ไทยจะได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกแบบ full member มากกว่า non-member
- จากการดำเนินความร่วมมือที่เข้มแข็งมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้ไทยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐาน OECD ในระดับหนึ่ง กอปรกับผลการศึกษาของ TDRI นั้น สศช. จึงประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลการประเมินความพร้อมและความเห็นของหน่วยงานต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิก OECD เพื่อประกอบการเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ เห็นชอบต่อร่างหนังสือแสดงเจตจำนงของประเทศไทยในการเข้าเป็นสมาชิก OECD พร้อมทั้งมอบหมายให้ สศช. และ กต. เป็นหน่วยงานประสานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย
- เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ กต. ได้ยื่นสำเนาหนังสือแสดงเจตจำนงฯ ลงนามโดยนายกรัฐมนตรีให้กับ OECD ซึ่งถือเป็นการสมัครเข้าเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการ และเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๗ คณะผู้แทนไทยได้เดินทางไปยังสำนักงานใหญ่ OECD กรุงปารีส เพื่อยื่นต้นฉบับหนังสือดังกล่าว และเข้าร่วมการหารือวาระพิเศษร่วมกับคณะมนตรี OECD (OECD Council) เพื่อขอรับการสนับสนุนในการเข้าเป็นสมาชิกและเริ่มกระบวนการพิจารณาโดยเร็ว
- เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ คณะมนตรี OECD มีมติเปิดกระบวนการการหารือ (Accession Discussions) กับประเทศไทยเพื่อเข้าเป็นสมาชิก OECD[๑] และเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ OECD ได้เผยแพร่แผนการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิก (Accession Roadmap)[๒] ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่ระบุเงื่อนไข ข้อกำหนด และขั้นตอนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย รวมทั้งกำหนดให้ไทยรวบรวมรายชื่อผู้ประสานงานหลักของคณะกรรมการ OECD (OECD Committee) จำนวน ๒๖ คณะ ที่จะประเมินการเข้าเป็นสมาชิกของไทย เพื่อประสานงานในกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD
- เมื่อวันที่ ๒๙ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ เลขาธิการ OECD เดินทางเยือนไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเปิดตัวกระบวนการหารือเพื่อเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย และได้ส่งมอบแผนการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิกให้กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในกิจกรรมดังกล่าวยังมีการเสวนาสร้างความตระหนักรู้ในการเข้าเป็นสมาชิก OECD และในโอกาสนี้ เลขาธิการ OECD ยังได้เข้าเยี่ยมคารวะ

---

[๑] https://one.oecd.org/document/C(2024)87/FINAL/en/pdf

[๒] https://one.oecd.org/document/C(2024)118/FINAL/en/pdf

นายกรัฐมนตรี เพื่อหารือประเด็นความร่วมมือและบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ในการสนับสนุนกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทยอีกด้วย

- มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ รับทราบและเห็นชอบผลการประชุมคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการเข้าเป็นสมาชิก OECD อาทิ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๓ คณะ เพื่อดำเนินการในประเทศ ระหว่างประเทศ และด้านกฎหมายและกฎระเบียบ การมอบหมายหน่วยงานหลัก ๓๔ หน่วยงาน ดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการ OECD ๒๖ คณะ[๓] และการมอบหมายทุกหน่วยงานสนับสนุนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย
- เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๘ นายกรัฐมนตรีได้ส่งมอบบันทึกเบื้องต้น (Initial Memorandum: IM) ให้กับ Mr. Frantisek Ruzicka รองเลขาธิการ OECD ณ ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งบันทึกดังกล่าวเป็นข้อมูลการประเมินความสอดคล้องในเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย (legislation) นโยบาย (policies) และแนวปฏิบัติ (practices) ของไทยกับมาตรฐานของ OECD โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) ได้สร้างแพลตฟอร์ม TH2OECD ที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจับคู่กฎหมายและนโยบายของไทยกับตราสารทางกฎหมายของ OECD และเปิดให้หน่วยงานที่เกี่ยวของ จำนวน ๑๘๒ หน่วยงาน เข้าร่วมตรวจสอบและกรอกข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ AI นำไปประมวลผลและสร้างข้อมูลที่มีลักษณะแม่แบบตามที่ OECD กำหนดเพื่อประกอบเป็นบันทึกเบื้องต้น ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๓ บท โดยภายหลังที่ไทยยื่น IM ให้กับ OECD แล้ว ไทยจะเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินทางเทคนิค (Technical Review) ซึ่งจะต้องดำเนินการร่วมกับสำนักเลขาธิการ OECD (OECD Secretariat) และคณะกรรมการ OECD ทั้ง ๒๕ คณะอย่างใกล้ชิด เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงมาตรฐานภายในประเทศให้สอดคล้องกับ OECD ต่อไป
- เมื่อวันที่ ๓๐ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙ Ms. Gita Kothari ผู้ประสานงานหลักของ OECD ในการเข้าเป็นสมาชิกและเป็นผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย OECD ได้เดินทางมายังประเทศไทยเพื่อจัดกิจกรรมหารือกับหน่วยงานไทยเพื่อเริ่มกระบวนการประเมินทางเทคนิค (Technical Review) และการพูดคุยอย่างใกล้ชิด (Clinic Session) เพื่อตอบข้อคำถามของหน่วยงานไทย นอกจากนี้ ยังได้จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ให้กับนักศึกษาและภาคประชาชน (Public Lecture) เป็นครั้งแรก เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๙ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา ซึ่งได้กำหนดนโยบายสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศในด้านการต่างประเทศและความมั่นคง โดยเร่งผลักดันไทยเข้าเป็นสมาชิก OECD ภายในปี ๒๕๗๑ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย และด้านการบริหารภาครัฐ การปฏิรูปกฎหมาย โดยแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าเป็นสมาชิกของ OECD และแก้ปัญหาคอรรัปชันเชิงโครงสร้างอย่างจริงจัง โดยการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติของ OECD ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นทางการเมืองของไทยในการเข้าเป็นสมาชิก OECD
- มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๙ เห็นชอบการกำหนดให้ไทยเข้าเป็นสมาชิก OECD ภายในปี ๒๕๗๑ พร้อมมอบหมายให้ สศช. กต. และ สคก. เป็นหน่วยงานประสานหลักในการขับเคลื่อนการเข้าเป็นสมาชิกอย่างต่อเนื่อง และเห็นชอบการกำหนดตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการประสานการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย (OECD Chief Coordinator)
- เมื่อวันที่ ๓ - ๔ มิถุนายน ๒๕๖๙ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ พร้อมด้วยคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมคณะมนตรี OECD ประจำปี ๒๕๖๙ (OECD Ministerial Council Meeting 2026) ณ สำนักงานใหญ่ OECD กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยได้ร่วมกล่าวถ้อยแถลงในเวทีการประชุมหลักเพื่อเน้นย้ำบทบาทของไทยในฐานะประเทศผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก OECD และประเทศผู้นำของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการสร้างความร่วมมือกับ OECD

[๓] ปัจจุบัน คณะกรรมการ OECD ที่ดำเนินการในขั้นตอน Technical Reviews มีการปรับจาก ๒๖ คณะ เป็น ๒๕ คณะ เนื่องจาก Insurance and Private Pensions Committee เปลี่ยนเป็น Working Group ภายใต้ Committee on Financial Markets

- มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๙ เห็นชอบในหลักการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย พ.ศ. .... และต่อมาได้มีประกาศราชกิจจานุเบกษา ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๙ กำหนดให้มีคณะกรรมการฯ จำนวน ๑๗ คน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีจำนวน ๓ คนเป็นรองประธานกรรมการ และเลขาธิการ สศช. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ และเลขาธิการ สคก. เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะกรรมการฯ มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและเชิญผู้แทนหน่วยงานหรือบุคคลเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงข้อมูลตามความจำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งดำเนินการอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๕๕/๒๕๖๙ เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการในคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ของประเทศไทย ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๙ ได้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๔ คนเป็นกรรมการในคณะกรรมการฯ

กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย

กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทย แบ่งเป็น ๒ กระบวนการหลัก ๑๐ ขั้นตอนย่อย ดังนี้

- <u>กระบวนการสมัครเข้าเป็นสมาชิก</u> ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) ประเทศผู้สมัครยื่นหนังสือแสดงเจตจำนงอย่างเป็นทางการในการสมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยเลขาธิการ OECD จะแจ้งเรื่องไปยังคณะมนตรี OECD ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกทั้ง ๓๘ ประเทศ (๒) เลขาธิการ OECD จัดทำข้อมูลของประเทศผู้สมัครตามกรอบการพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิก OECD (OECD Framework for the Consideration of Prospective Members)[๔] ให้กับคณะมนตรี OECD (๓) คณะมนตรี OECD พิจารณาข้อมูล และมีมติเห็นชอบการเปิดกระบวนการหารือเพื่อเข้าเป็นสมาชิก OECD (Accession Discussions) กับประเทศผู้สมัคร (๔) สำนักเลขาธิการ OECD จัดทำแผนการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศผู้สมัคร และเมื่อคณะมนตรี OECD เห็นชอบ จะเผยแพร่เป็นเอกสารสาธารณะ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ดำเนินกระบวนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกครบถ้วนแล้ว
- <u>กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก (Accession Process)</u> ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน ได้แก่ (๕) ภายหลังที่ได้รับแผนการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นสมาชิกแล้ว ประเทศผู้สมัครต้องยื่นบันทึกเบื้องต้น (Initial Memorandum: IM) ซึ่งเป็นข้อมูลประเมินความสอดคล้องในเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติของประเทศผู้สมัครกับมาตรฐานของ OECD (๖) การประเมินทางเทคนิค (Technical Review) ร่วมกับคณะกรรมการ OECD จำนวน ๒๕ คณะ โดยคณะกรรมการจะให้ข้อเสนอแนะแก่ประเทศผู้สมัครในการปรับมาตรฐานและประเมินความมุ่งมั่นและความสามารถของประเทศผู้สมัครในการปฏิบัติตามตราสารทางกฎหมายของ OECD รวมถึงนโยบายและแนวปฏิบัติของประเทศผู้สมัครเมื่อเทียบกับนโยบายและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของ OECD (๗) เมื่อผ่านการประเมินแล้ว คณะกรรมการจะนำเสนอข้อคิดเห็นทางการ (Formal Opinion) ซึ่งเป็นการสรุปผลการประเมิน และประเทศผู้สมัครยื่น Final Statement ต่อคณะมนตรี OECD (๘) คณะมนตรี OECD มีมติเอกฉันท์ และออกหนังสือเชิญประเทศผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก (๙) ประเทศผู้สมัครและ OECD ลงนามความตกลงการเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งถือเป็นการยอมรับข้อผูกพันทางกฎหมาย และ (๑๐) เข้าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ โดยให้นับวันที่ยื่นฝากความตกลงฯ ให้กับรัฐบาลฝรั่งเศส เป็นวันที่เข้าเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ ระยะเวลาของกระบวนการเข้าเป็นสมาชิกไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความสามารถของประเทศผู้สมัครในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ OECD

[๔] https://www.oecd.org/mcm/documents/C-MIN-2017-13-EN.pdf

ประโยชน์และผลกระทบของการเข้าเป็นสมาชิก OECD

- การเข้าเป็นสมาชิก OECD โดยสมบูรณ์จะจะสร้างผลประโยชน์ให้กับประเทศไทยในหลายมิติ อาทิ (๑) การปฏิรูปโครงสร้างและการยกระดับกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถและผลิตภาพในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประเทศคู่ค้า นักลงทุน และองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ (๒) การเข้าถึงทรัพยากรทางวิชาการของ OECD ได้แก่ ความช่วยเหลือทางวิชาการ (Technical Assistance) เอกสารวิชาการและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (OECD Policy Papers and Policy Briefs) (๓) บทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก ในฐานะสมาชิก OECD ประเทศไทยจะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยประเทศสมาชิก (Peer Review) ในหลายมิติ ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณถึงความเป็นเลิศของประเทศไทย ตลอดจนยืนยันบทบาทของไทยในการเป็นผู้นำ ASEAN อย่างไรก็ตาม การเข้าเป็นสมาชิกอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในบางเรื่อง โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากการเข้าเป็นภาคีตราสารทางกฎหมายของ OECD ที่มีผลผูกพันกฎหมายภายในประเทศของไทย (legally binding) อาทิ การแข่งขันทางการค้าที่เพิ่มสูงขึ้น ความผันผวนต่ออัตราแลกเปลี่ยนจากการไหลเข้าออกของเงินทุนระยะสั้น และการเปิดเสรีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทั้งนี้ OECD เปิดให้ประเทศสมาชิกสามารถจัดทำข้อสงวนการลงทุนในบางกิจการให้เฉพาะผู้ประกอบการภายในประเทศได้ รวมถึงการเจรจาขอจัดทำข้อสงวนอื่น ๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ ซึ่งไทยจะต้องดำเนินการภายในประเทศเพื่อลดผลกระทบดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเข้าเป็นสมาชิก OECD อย่างเต็มรูปแบบ

เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชนของ OECD (Business at OECD: BIAC)

- เป็นการรวมกลุ่มของผู้แทนภาคเอกชนจากประเทศสมาชิก OECD มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของ OECD ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรอบด้าน อาทิ การปกป้องตลาดเสรี การแก้ไขแรงงานขาดทักษะ การส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศ การสร้างความยืดหยุ่นด้านสาธารณสุขและอาหาร การพัฒนานโยบายดิจิทัล เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือและการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายภาคธุรกิจชั้นนำระดับโลก อาทิ B7 B20 และสภาที่ปรึกษาธุรกิจอาเซียน (ASEAN BAC)
- การเข้าเป็นสมาชิก OECD จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนในการปฏิบัติตามมาตรฐาน OECD ซึ่งจากกรณีตัวอย่างประเทศเกาหลีใต้ที่ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการเข้าเป็นสมาชิกนั้น สามารถทำให้ประเทศได้รับความเชื่อมั่นจากนักลงทุนและมีพลวัตทางธุรกิจสูง ทั้งนี้ ผู้แทน OECD พร้อมให้การสนับสนุนและเชิญชวนให้ภาคเอกชนไทยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการให้ได้มากที่สุด ผ่านการดำเนินความร่วมมือกับ BIAC
- *<u>ปัจจุบัน</u>* คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) มีสถานะเป็น Observer ใน BIAC[๕] ซึ่งเป็นสถานะสำหรับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก OECD รวมถึงประเทศที่อยู่ในกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD โดย กกร. ได้เข้าร่วมการประชุม BIAC General Assembly ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๖๘ และล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๒ - ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ นายชาติชาย พานิชชีวะ รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับคณะ กกร. ได้เข้าร่วมการประชุม BIAC General Assembly เพื่อติดตามทิศทางการดำเนินงานและพัฒนาการเชิงนโยบายของ OECD อย่างใกล้ชิด พร้อมรับฟังข้อเสนอและมุมมองจากเครือข่ายธุรกิจของประเทศสมาชิก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมของภาคเอกชนไทยในการปรับตัวและยกระดับมาตรฐานให้สอดคล้องกับกรอบสากล[๖]

เครือข่ายรัฐสภาของ OECD (Global Parliamentary Network: GPN)

- เป็นเครือข่ายการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านนิติบัญญัติที่เปิดกว้างสำหรับสมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่จากทุกกลุ่มการเมืองทั่วโลก เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยสมาชิกจะได้รับข้อมูลบทวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะจาก OECD ที่เกี่ยวข้องกับวาระ

---

[๕] https://www.businessatoecd.org/global-network

[๖] https://www.fti.or.th/News/details?id=1186

การทำงาน พร้อมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนมุมมองและความเห็นกับผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ นอกจากนี้ GPN ยังมีบทบาทสำคัญในการยกระดับนโยบายสาธารณะให้ตอบโจทย์ประชาชนผ่านกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการตลอดทั้งปี และส่งเสริมการประยุกต์ใช้มาตรฐานสากลให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม[๗]

- ในปี ๒๕๖๘ รัฐสภาไทยเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมกับ OECD โดยมีคณะผู้แทนรัฐสภาไทยเดินทางไปเยือนสำนักงานใหญ่ OECD เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับการเขาเป็นสมาชิก ซึ่ง OECD ได้เชิญชวนให้สมาชิกรัฐสภาไทยสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิก GPN ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและนำแนวปฏิบัติที่ดีมาปรับใช้กับการดำเนินงานของฝ่ายรัฐสภาไทยต่อไป
- เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๘ Mr. Frantisek Ruzicka รองเลขาธิการ OECD ในโอกาสเยือนประเทศไทยเพื่อรับมอบ IM ได้เข้าพบพลเอกเกรียงไกร ศรีรักษ์ รองประธานวุฒิสภาคนที่ ๑ นายบุญส่ง น้อยโสภณ รองประธานวุฒิสภาคนที่ ๒ นายนิรัตน์ อยู่ภักดี ประธานคณะกรรมาธิการการต่างประเทศ วุฒิสภา และรองศาสตราจารย์ ดร.อิสระ เสรีวัฒนวุฒิ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า และกล่าวปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “Reform and Legislative Adoption Journey to OECCD Membership” จัดขึ้นโดยสถาบันพระปกเกล้าและศูนย์การศึกษาต่างประเทศ
- รัฐสภาไทยและสถาบันพระปกเกล้า ตระหนักถึงความสำคัญของการมีกลไกในการขับเคลื่อนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของฝ่ายนิติบัญญัติ จึงได้เสนอให้มีการออกระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาของรัฐสภาไทยในด้านการเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งได้ประกาศลงราชกิจจานุเบกษาแล้ว ณ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาของรัฐสภาไทยในด้านการเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศไทย (คปร.-OECD) หรือ Advisory Council of the Parliament of Thailand on the Accession of Thailand to the Organisation for Economic Co-operation and Development (ACP-OECD) ถือเป็นกลไกถาวรของรัฐสภาในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของฝ่ายนิติบัญญัติในการพัฒนามาตรฐานและแนวทางปฏิรูปกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ OECD รวมถึงเสริมสร้างบทบาทของรัฐสภาไทยในการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD โดยทำหน้าที่ร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทิศทางเชิงนโยบาย ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ และสื่อสารสร้างความเข้าใจกับสังคมไทยเกี่ยวกับมาตรฐานสากลของ OECD
- นอกจากนี้ วุฒิสภายังได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาและติดตามการดำเนินการเพื่อเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย โดยมีการประชุมทุกวันพุธเพื่อหารือแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการเข้าเป็นสมาชิก OECD และสภาผู้แทนราษฎรได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาแนวทางการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย โดยมีการประชุมทุกวันพฤหัสบดีเพื่อติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อรองรับมาตรฐานและแนวปฏิบัติของ OECD ตลอดจนติดตามแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของการเข้าเป็นสมาชิก OECD
- *ล่าสุด* เมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๙ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศและประธานคณะกรรมการวิเทศสัมพันธ์สถาบันพระปกเกล้า พร้อมด้วยเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า นำคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมเครือข่ายรัฐสภาโลกของ OECD ประจำปี ๒๕๖๙ (OECD Global Parliamentary Network Plenary Meeting 2026) ณ สำนักงานใหญ่ OECD โดยได้นำเสนอบทบาทของฝ่ายนิติบัญญัติไทยในการสนับสนุนกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ตลอดจนการจัดตั้งกลไกที่เกี่ยวข้องของรัฐสภา รวมถึงคณะกรรมการที่ปรึกษาของรัฐสภาในการเข้าเป็นสมาชิก OECD โดยมีสมาชิกวุฒิสภาไทยเข้าร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลทางออนไลน์ด้วย

[๗] https://www.oecd.org/en/networks/parliamentarians.html

การดำเนินกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของไทยในปัจจุบัน

- *ปัจจุบัน* ไทยมีสถานะเป็นประเทศผู้สมัครที่อยู่ในกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD (Accession Candidate Country) สามารถเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการ OECD และคณะทำงานอื่น ๆ ได้ทั้งหมด ยกเว้นวาระการประชุมที่เป็นความลับ และสามารถเข้าถึงเอกสารได้ทั้งหมดแต่ไม่สามารถร่วมตัดสินใจได้ นอกจากนี้ ไทยได้เข้าเป็นภาคีตราสารทางกฎหมายของ OECD จำนวน ๑๒ ฉบับ[๘] จาก ๒๗๐ ฉบับ[๙] และจะเข้าเป็นภาคีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD อันจะช่วยส่งเสริมให้ไทยมีมาตรฐานที่เป็นสากลมากขึ้น
- *ปัจจุบัน* ไทยอยู่ระหว่างการดำเนินการในขั้นตอนที่ ๖ คือการประเมินทางเทคนิค ซึ่งสำนักเลขาธิการ OECD ที่รับผิดชอบการดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการ ๒๕ คณะ และคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการดังกล่าว ๒๗ คณะ รวมทั้งสิ้น ๕๒ คณะ จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินความมุ่งมั่นและความสามารถของประเทศไทยในการปรับปรุงกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ OECD ผ่านการขอข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) การเดินทางมาเยือนไทยเพื่อเก็บข้อมูล (Fact-Finding Mission) เพื่อนำไปพิจารณาออกข้อเสนอแนะ (Recommendations) ให้กับไทยในการปรับปรุงมาตรฐานให้สอดคล้องกับ OECD ทั้งนี้ ประเทศไทยได้มอบหมายหน่วยงานหลักจำนวน ๓๔ หน่วยงาน ทำหน้าที่ประสานและทำงานร่วมกับคณะกรรมการ/คณะทำงานอย่างใกล้ชิดตลอดทั้งกระบวนการแล้ว และ สศช. มีแผนจะเสนอเพิ่มอีก ๔ หน่วยงาน รวมเป็น ๓๘ หน่วยงาน ในการดำเนินการร่วมกับ OECD ตลอดกระบวนการเข้าเป็นสมาชิกต่อไป
- *ปัจจุบัน* มีคณะกรรมการที่ตอบแบบสอบถามแล้วเสร็จ ๑๓ คณะ โดยมี ๙ คณะที่ทำภารกิจ Fact-finding Mission แล้วเสร็จ ส่วนอีก ๔ คณะอยู่ระหว่างดำเนินการ สำหรับคณะกรรมการอื่น ๆ อยู่ระหว่างการตอบแบบสอบถาม ๑๐ คณะ และยังมีอีก ๒ คณะกรรมการที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถาม ซึ่งคาดว่าจะได้รับครบทุกคณะภายในครึ่งปีแรกของปี ๒๕๗๐

การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในประเทศของไทยในระยะถัดไป

- สศช. มีกำหนดจัดการประชุมคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ของประเทศไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๙ ในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๙ ณ ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานการประชุม เพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางการขับเคลื่อนการเข้าเป็นสมาชิก OECD ในระยะถัดไป

* * * * *

กองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๙

inter.nesdc.go.th/th2oecd/
เว็บไซต์ TH2OECD

[๘] https://legalinstruments.oecd.org/en/adherences กดคำว่า Adherent(s)* และเลือก Thailand แล้วกด Search

[๙] https://legalinstruments.oecd.org/en/ ค้นหาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๙